

Veelgestelde vragen over het dashboard Basisvaardigheden In Zicht

Inhoudsopgave

1. Nieuwe cijfers en herkomst.....	1
2. Betrouwbaarheid en representativiteit	2
3. Doelgroepen	3
4. Metingen en weging	3
5. Wijkniveau.....	4
6. Digitale vaardigheden	4
7. PIAAC-onderzoek	4
8. Functionaliteiten van het dashboard	5

Het dashboard *Basisvaardigheden In Zicht* geeft inzicht in het aandeel inwoners met beperkte basisvaardigheden (taal en/of rekenen) in Nederland. Hieronder vind je antwoorden op veelgestelde vragen over de herkomst van de cijfers, de opzet van het onderzoek en het gebruik van het dashboard.

1. Nieuwe cijfers en herkomst

Waar komen de cijfers vandaan?

De cijfers zijn afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het CBS heeft in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) de onderzoeksresultaten uit het internationale PIAAC-onderzoek geanalyseerd. Het Expertisepunt Basisvaardigheden adviseerde over de doelgroepen en was verantwoordelijk voor de publicatie van de cijfers in het dashboard *Basisvaardigheden In Zicht*. Het dashboard werd (door)ontwikkeld door Etil research group.

Waarom verschillen de cijfers van het vorige dashboard?

De nieuwe cijfers in het dashboard zijn gebaseerd op een bredere doelgroep. In het nieuwe dashboard gaat het om inwoners van 16 tot 75 jaar met beperkte taal- en/of rekenvaardigheden. In het vorige dashboard (*Geletterdheid In Zicht*, 2020) ging het alleen om taalvaardigheid bij inwoners van 16 tot 65 jaar. Ook is er in het algemeen sprake van een stijging in het aantal mensen met beperkte basisvaardigheden.

Kan ik de nieuwe cijfers vergelijken met de oude cijfers?

Nee. Het dashboard Basisvaardigheden In Zicht baseert zich op een bredere doelgroep dan de vorige keer. In het nieuwe dashboard gaat het om inwoners van 16 tot 75 jaar met beperkte taal- en/of rekenvaardigheden. In het vorige

dashboard (*Geletterdheid In Zicht*, 2020) ging het alleen om taalvaardigheid bij inwoners van 16 tot 65 jaar.

Waarom zie ik binnen regio's of gemeenten soms grote verschillen ten opzichte van de vorige cijfers?

Dat kan komen door veranderde bevolkingssamenstelling en door het gebruik van nieuwe registerdata. Dit jaar zijn de PIAAC-data gekoppeld aan data uit het bevolkingsregister. Voor het vorige dashboard is de PIAAC-data gekoppeld aan de enquête beroepsbevolking (EBB). Omdat de EBB veel minder data bevat, moesten de vorige keer sommige gemeenten worden samengevoegd. In het nieuwe onderzoek zijn alle gemeenten afzonderlijk opgenomen.

Kun je trends over de tijd zien?

In het PIAAC-rapport 2024 zijn op landelijk en internationaal niveau wel trends inzichtelijk gemaakt van vaardigheden voor de leeftijdsgroep 16-65 jaar. De groep 66-75 jaar is in PIAAC 2023 voor het eerst gemeten, dus daar zijn geen trends voor beschikbaar gemaakt. De cijfers in het dashboard zelf zijn niet te vergelijken met het voorgaande dashboard, omdat in het nieuwe dashboard Basisvaardigheden In Zicht een bredere groep inwoners wordt meegenomen.

Worden de modellen in de toekomst herijkt met nieuwe data?

Halverwege de looptijd van PIAAC 2012 tot nu is dit wel gebeurd. De cijfers zijn toen in opdracht van OCW gekoppeld aan de meest actuele CBS-registerdata (de enquête beroepsbevolking EBB) en berekend per arbeidsmarktregio en gemeente. Of dat in de komende jaren ook weer gebeurt is nog niet bepaald.

Kan het PIAAC-onderzoek vaker worden uitgevoerd?

Nee. Het PIAAC-onderzoek wordt internationaal eens per tien jaar afgenomen. Nederland is daarbij gebonden aan de internationale planning. De vertraging tussen 2012 en 2023 was grotendeels het gevolg van de coronaperiode.

2. Betrouwbaarheid en representativiteit

Hoe betrouwbaar zijn de cijfers in het dashboard?

Het PIAAC-onderzoek is internationaal gestandaardiseerd en representatief voor de Nederlandse bevolking van 16 tot 75 jaar. De CBS-modellen combineren directe waarnemingen met data uit het bevolkingsregister, wat leidt tot betrouwbare schattingen per regio, gemeente en waar mogelijk wijk.

Waarom wijkt de verhouding NT1/NT2 in het dashboard af van de percentages het PIAAC-rapport 2024?

Omdat het dashboard ook de groep 66-75 jaar en zowel taal- als rekenvaardigheid meeneemt, verschuiven de verhoudingen ten opzichte van het PIAAC-rapport (dat alleen 16-65 en taal betrof).

Wordt rekening gehouden met bewoners van een asielzoekerscentrum (AZC)?

Iedereen die in de Basisregistratie Personen (BRP) is ingeschreven, is opgenomen in de analyses. Dus als zij geregistreerd staan in de BRP op die locatie, worden ze meegenomen.

Wat betekent de grens van 7.500 inwoners voor wijkschattingen?

Die grens geldt voor de doelgroep van 16–75 jaar. Wijken met minder inwoners of met te grote onzekerheid in de schatting worden niet getoond.

Is er sprake van bias in het model?

Zoals bij elk model kunnen er aannames zijn die leiden tot bias. CBS heeft het model getoetst op nationale representativiteit en plausibiliteit per gemeente om betrouwbare schattingen te waarborgen.

3. Doelgroepen

Welke leeftijdsgroepen zijn meegenomen?

Het dashboard toont schattingen voor inwoners van 16 tot 75 jaar. Personen ouder dan 75 jaar zijn niet meegenomen, omdat voor die doelgroep geen vaardigheden zijn getoetst.

Wie valt onder de doelgroep 'in opleiding'?

Dat zijn scholieren en studenten die bij een onderwijsinstelling staan ingeschreven (vo, mbo, hbo of wo), ook als zij daarnaast een bijbaan hebben.

Zijn expats en kennismigranten meegenomen?

Iedereen die in de Basisregistratie Personen (BRP) is ingeschreven, is opgenomen in de analyses. Dus als zij geregistreerd staan in de BRP op die locatie, worden ze meegenomen.

Wat is het effect van de doorstepinterviews (interviews in andere talen om ook mensen te bereiken die de Nederlandse taal niet goed machtig zijn)?

Dankzij deze interviews is een realistisch beeld ontstaan van de omvang van de groep mensen met beperkte basisvaardigheden.

4. Metingen en weging

Is te achterhalen hoeveel interviews in een specifieke gemeente zijn afgenomen?

Nee, dat is niet inzichtelijk gemaakt in het onderzoek.

Worden de lokale data meegewogen?

Ja. Er wordt per arbeidsmarktregio, gemeente en wijk een aparte weging toegepast. De details van die weging zijn niet openbaar, om privacyredenen.

5. Wijkniveau

Waarom zijn sommige wijken grijs weergegeven in het dashboard?

Dat betekent dat er voor die wijk onvoldoende betrouwbare data beschikbaar zijn. Dit kan komen door een te klein aantal inwoners of een te grote foutmarge.

Waarom ontbreken gegevens voor sommige wijken?

Voor kleine gebieden is het moeilijk om betrouwbare schattingen te maken. Alleen wijken met voldoende data en een acceptabele foutmarge worden gepubliceerd.

Kan later alsnog per wijk betrouwbare data beschikbaar komen?

Niet binnen de huidige kaders van het onderzoek *Basisvaardigheden In Zicht*. In maatwerkonderzoek kan eventueel gekeken worden naar samenvoeging van wijken tot grotere eenheden, zoals stadsdelen.

6. Digitale vaardigheden

Waarom zijn digitale vaardigheden niet opgenomen in het dashboard?

Digitale vaardigheden zijn niet gemeten in het PIAAC-onderzoek 2023. Het PIAAC-onderzoek meet vaardigheden op taal, rekenen en probleemoplossend vermogen. Dat laatste is niet gelijk aan digitale vaardigheden.

Kunnen digitale vaardigheden uit andere onderzoeken worden gekoppeld?

Nee. Omdat zowel het CBS-onderzoek naar digitale vaardigheden als het PIAAC-onderzoek steekproeven zijn, is het niet mogelijk deze datasets te koppelen — er zijn te weinig deelnemers die in beide onderzoeken voorkomen.

Is er overlap tussen mensen die moeite hebben met taal en rekenen?

Ja, die overlap is groot. Ongeveer 80% van de mensen met taalproblemen heeft ook moeite met rekenen. Daarom wordt in het dashboard uitgegaan van één gecombineerde groep: mensen met beperkte taal- en/of rekenvaardigheden.

Wat wordt bedoeld met 'probleemoplossend vermogen'?

Volgens het PIAAC-rapport 2024 meet dit domein in welke mate mensen flexibel en effectief kunnen omgaan met veranderende sociale, fysieke en technologische vereisten. Het is dus een breder begrip dan digitale vaardigheden alleen. En om die reden niet mogelijk om als een meting rondom digitale vaardigheden van inwoners in Nederland mee te nemen.

7. PIAAC-onderzoek

Hoe betrouwbaar en representatief is het PIAAC-onderzoek 2023?

Het onderzoek is representatief voor volwassenen van 16–75 jaar in Nederland.

De resultaten zijn gewogen zodat de steekproef overeenkomt met de bevolkingssamenstelling.

Hoeveel mensen deden in Nederland mee aan PIAAC 2023?

Er waren ongeveer 4.250 deelnemers: 3.513 van 16–65 jaar en 744 van 66–75 jaar. Dat komt neer op een respons van 40,6%.

Zijn de vragenlijst en data openbaar?

De vragenlijsten zijn deels openbaar via de OESO-database:

<https://www.oecd.org/en/data/datasets/PIAAC-2nd-Cycle-Database.html>. De testvragen zelf zijn niet openbaar.

8. Functionaliteiten van het dashboard

Kan ik mijn gemeente vergelijken met andere gebieden?

Ja. Het dashboard maakt het mogelijk om grafieken van gemeenten, arbeidsmarktregio's of wijken te vergelijken (maximaal zes tegelijk). Zie: <https://basisvaardighedeninzicht.nl/hoe-werkt-het-dashboard>.

Waarom tellen percentages in grafieken soms niet precies op tot 100%?

Dat komt door afrondingsverschillen. Op macroniveau klopt de verdeling, maar op detailniveau kunnen kleine afwijkingen (99% of 101%) voorkomen.

Kan ik onderscheid maken tussen taal- en rekenvaardigheden in het dashboard?

Nee, de cijfers gaan over inwoners met beperkte basisvaardigheden in brede zin (taal en/of rekenen). Wel is bekend dat er veel overlap is tussen beide groepen, waardoor een gecombineerde aanpak wordt aanbevolen.